

TRETZE SON TRETZE

¡Bé han furgat els tocinayres!
¡bé han fet passos! ¡bé han grunyt!

Per sort aquest cop al batlle
no l' han trobat adormit.

y begut tan á satisfacció, ni may tampoch havían fumat tan bons pursos com en aquells terribles instants. Estavan en las glorias de una digestió suculent y expansiva y en l' esperansa de disfrutar, tan bon punt en Nicomedes els expedís lo passaport, las delicias de una eterna benaventuransa.

Perque aquí á Espanya som aixís.

Tením una Associació; la dels Germans de la Pau y de la Caritat, dedicada á endolcir las vintiquatre horas que 'ls reos condemnats á mort passen en la capella, proporcionantlos'hi tots los regalos, satisfent sos menors capritxos. A un reo de Barcelona, temps enrera, cada vegada que tenia sed li servían beure ab una tassa de plata. Un dels de Vich, fent broma ab alló que diuhén de que á un condemnat á mort no se li nega res, demaná que li servissen *dos dotzenas de fetjes de canari*.

A mes de aquesta Associació, tením un clero que en uns instants tan critichs, se desviu per convertir als criminals mes empedernits. ¡Ab quina efusió y ab quanta persistencia 'ls procura imbuir los sentiments religiosos, quan ja no 'ls queda mes camí que acceptarlos, may siga sino per lo que puga haverhi després de la mort!....

Pero vamos á veure: pel bé social y per la tranquil·litat de las ánimas ¿no valdria mes que tots aquests esforços de última hora 's practiquessin avants de que 'ls que tiran per criminals cometessin

sos atentats? ¿No valdria mes que 'l clero 's dediqués ab preferencia á amparar al desvalgut, á donar alberch al qui no 'n té, á encaminar per las vías de l' nonradés y del treball al infelís miserable trinxeraire?

Me sembla que sí.... En aquest punt s' imposa 'l sistema preventiu.

Y 'ls germans de la Pau y la Caritat, que únicament se deixan conèixer quan se prepara l' execució de una sentència de mort, com si sentissen la fruició de la capella y 'l cadafalch, ¿no seria mes convenient qu' en lloch d' abandonar-se á la sensació de disfrutarho, s' entreguessin á totas horas al goig íntim y espiritual de prevenirho?

Ab los diners que gastan regalant als reos ab bons talls y vins, ab cafés, licors y tabaco, y una mica de bona voluntat, ne tindrían prou per donar pa als noys perduts que 's moren de fam pels carrers y per proporcionar llit y aixopluch á tants infelissos que han de dormir á la intemperie. ¡A quants d' ells socorreguts á temps s' estalviarian de assistirlos convertits en reos!

Fentho aixís serian verdaders germans de la Pau y la Caritat, al pas que avuy mes aviat semblan germans de la Curiositat y del Patibul.

P. DEL O.

A .....

(Instantánea)

- Apesarat, trist y sol
ab cor lo vestit de dol
vaig del mon per l' ampla vía;
y, perduda la esperansa,
miro sens greu ni racansa
fugir de mí l' alegría....

Quan será, reyna del cor,
qu' ablanida per l' amor
que 'm devora y me consum,
puga ab tú pujar al Cel
y mira ab supré m anhel
la claror d' eterna llum?....

J. BAUCELLS PRAT.

BARCELONA A LA VISTA

Jo no sé pas qué deu ferho,
pero la vritat es
que sempre es el *quadern últim*
el que m' agrada més.

LIQUIDACIÓ

Tres senmanas després de morta la Fernandina—la famosa 'aventurera' de qui tant havian parlat las crónicas del escándol—els seus acreedors, posats ja d' acort respecte á la part proporcional que cada un retiraria del producte de la venda, anunciaren la liquidació, l' *almoneda* pública dels béns de la difunta.

«Divendres, á las onze del matí, s' adjudicarán al millor postor tots los objectes existents en lo primer pis de la casa número trenta del passatge de la Gloria. Desde las vuyt, el pis estará obert perque 'l públich puga examinar els lots que 's treurán á subasta.»

L' anunci fou llegit, com vulgarment se diu, per *tothom*. Els íntims de la Fernandina, que no eran poch ni de las classes mes adotzenadas, s' encarregaren de ferlo circular, procurant que s' enteressin d' ell totas aquellas personas que pel seu gust ó per la seva posició estavan en el cas de poguer adquirir alguna de las mil preciositats que l' aventurera havia apilat en lo seu misteriós *santuari*.

De boca en boca corría la noticia, com si 's trac tés d' un aconteixement. Tota la gent de pro 'n parlava.

—Divendres hi ha *almoneda*.

—¿La de la Fernandina? No penso pas faltarhi.

—Sembla que hi ha objectes de molt mérit...

—Verdaderas joyas d' art, preciositats incomparables.

—¡Mentres ho donguin barato!...

—Aixó es lo qu' hem de procurar....—

A las vuyt y mitja del matí del día senyalat, es á dir, mitj' hora després d' haverse obert la porta, l' elegant primer pis del passatge de la Gloria era ja un formiguer de gent.

Senyoras mes ó menos duptosas, especuladors, aficionats á las arts, vells verts, joves calaveras, damas carregadas de bona fé... en la concurrencia hi havia de tot.

El gran saló de la difunta aventurera estava convertit en brillant y capritxosa exposició artística. Mobles, modelo de gust y de riquesa; quadros, avalorats per las firmas mes distingidas; joyas, tan notables pels diamants que las cubrían com pel art que revelavan; vanos de nácar, blondas, sombrillas, telas, miniaturas, antigüetats.... Un bassar enlluernador, al qual acabava de donar atractiu especialíssim l' aristocrátich perfum que dels quatre ánguls del saló semblava rajar en misteriosas onadas.

Els iniciats, els antichs amichs de la Fernandina recorrian le es-

tancia y 's mostravan els objectes, llensant un somris ó donantse un discret cop de colze.

—Aquest mirall.... ¿el coneix?

—Es un regalo meu.

—¿Y aquella sombrilla?

—¿No es la de don Rufino?

—No; la d' ell es l' altra. Aquesta li havia donada 'l vell de las patillas blancas.

—Miri: l' imperdible de 'n Cándido. ¡Bonica joya!

—¿Y la pulsera de 'n Florencio?....

—¡Ja la veig!.... També es hermosa....

—Veyám si 's vendrá bé....

—¡Veyám!—

Ab una puntualitat com sols la gastan els acreedors que tractan de cobrar, apenas caygué l' última batallada de las onze comensá la subasta.

En el saló era casi impossible bellugarse. Els coneguts se saludavan ab un lleuger moviment de cap; els que hi havían anat á casa de gangas, esperavan ansiosos que 's presentés un lot que va'gués la pena d' allargar la ma. Tres ó quatre senyoras, una d' ellas molt guapa, ocupavan la primera fila, la vista clavada en els ulls del subastador.

Aquest inaugura l' acte.

El primer objecte que 's posá á la venda fou un petit escriptori, una tauleta japonesa, de *laca*, admirablement decorada y d' una bellesa de líneas indefinible.

La seva adjudicació fou obra d' un moment.

Després de la tauleta, 's presentá una arquilla antiga.

Tres ó quatre aficionats que feya rato que l' havían olorada se la disputaren ab encarnissat empenyo, acabant per endúrsela un d' ells pagantne 'l triple del preu senyalat.

El subastador obrí una capsa estreta y llarga y digué ab veu gangosa:

—¡Un vano, un magnífich vano de nácar, ab el país de seda!.... La pintura es un quadro de mérit; el varnillaje, una verdadera blonda.... Ha sigut tasat en cinquanta duros.... ¡Cinquanta duros!....

Las senyoras que ocupavan la primera fila estiraren el cap, y una d' ellas, la mes guapa, que segurament no tenía ni la mes remota idea de la procedencia del vano, allargá la ma per examinarlo millor.

—¡A veure!

Era, realment, una preciositat. Pero ¡cinquanta duros!....

—Vinticinch ne dono—digué la bona senyora, tornant la prenda al que portava la subasta.

—Impossible. Ja ha vist vosté qu' es un vano hermosísim.

—¡Trenta!....

—Tampoch ... Ha de pujar mes!....

—Sé lo que son vanos de mérit—va exclamar llavors la senyora—y 'm sembla que tractan vostés de carregar la cosa una mica massa. De fixo que la possehidora no se 'n havia fet els trenta duros que jo 'n dono.

—¡Qué!—digué 'l subastador, somrihent:—¿vol dir que vosté 's quedaria 'l vano pel mateix preu que se 'n havia fet ella?

—Si, senyor—respongué la compradora ab l' accent de la mes completa bona fé.

L' explosió de xiscles y riallas que coroná la seva resposta va ferli compendre que havia dit alguna cosa extraordinaria.

—¿Per qué riuen?—preguntá inclinantse á la senyora que seya á la seva dreta.

—¡Calli, per favor! Vosté segurament ignora ahont s' ha ficat ... La propietaria d' aquest vano era la Fernandina....

—Pero ¿quí era aquesta?

ELS ULTIMS MONOS

Los uns fan la feyna y 'ls altres se 'n portan els aplausos.

—Una fulana.... que en sa vida havia comprat res ab quartos ...

A. MARCH.

DESITJ

¡Qué més gloria qu' estimarte
y tenirte al meu costat,
de tos capritxos se esclau,
en tos ulls enmirallarme,
com la viola en lo rieral;
omplir de besos ta boca.
estrenyer tas tendras mans,
jugá ab tos cabells sedosos
en un cuixí los dos caps,
(s' enten.... sent marit y molla)
y l' endemá al despertans,
trobar ja l' esmorzá á taula....
¡¡Fa tant temps.... que no he menjat!!

EMILI BOADELLA.

CADA DIA MENOS

LO QUE DIUHEN MOLTAS

¿Per qué disminuïeix la població de moltes nacions?
Vels'hi aquí una pregunta á la qual cada sabi hi respón de distinta manera.

Per l' un, el fenómeno 's deu á la natural degeneració de la rassa humana. Com el fruyterar que, després dels bons anys d' abundancia, á cada cullita dona menos productes, aixís l' home, agotat avuy per l' excés de fructificació, veu disminuir rápidamente la seva antigua fecunditat.

Per l' altre, tot prové de las guerras y del malestar que á tanta gent treu del seu centro. El trasbals, la violencia, el pes d' una amenaza son enemichs terribles de la germinació de las plantas... y dels homes.

Segons aquest, la despoblació de las nacions s' ha d' atribuhir als mals governs.

Segons aquell, tota la culpa la té l' actual sistema alimentici....

En pocas paraulas: tants caps, tants barrets; tantas consultas, tants dictàmens diferents.

Pero en mitj de tan contradictoris parers, potser el mes curiós y que de segur els causarà més sorpresa es el que no fa molts días va manifestarse en una conferencia donada sobre aquest assumpto en una sala de l' iglesia de Santa Ana (¡Vegin de quinas cosas s' ocupan en las iglesias!)

El conferenciant, segons noticias, es metje; pero sense dificultat podria també ser funámbul. ¡Veurán quina manera de fer equilibris y contorsions sobre la corda fluixa—¡molt fluixa!—del sentit comú!....

¿Per qué 's despoblan avuy las nacions?

Resposta del conferenciant:

—En primer lloch, per culpa de la civilisació.

De lo qual se 'n ha de deduhir que las nacions en que la població aumenta, no son civilisadas.

Tenen la paraula 'ls alemanys, qual cens acusa cada any un augment prodigiós.

Y continúa 'l conferenciant:

—Segona causa de la despoblació de la terra: la falta d' educació....

De manera que 'ls salvatjes de la Micronesia, que son un mal educats de primer ordre, forsosament han d' anar disminuint.

Pero com que á més de ser mal educats van també bastant escassos de civilisació, ens trobem ab que:

Com á mal educats han de disminuir.

Pero com á incivilisats han d' aumentar....

Posin d' acort aquestas dugas afirmacions contradictorias.... y aném seguint al conferenciant de Santa Ana, que de giravolt en giravolt acaba per arribar á la conclusió suprema:

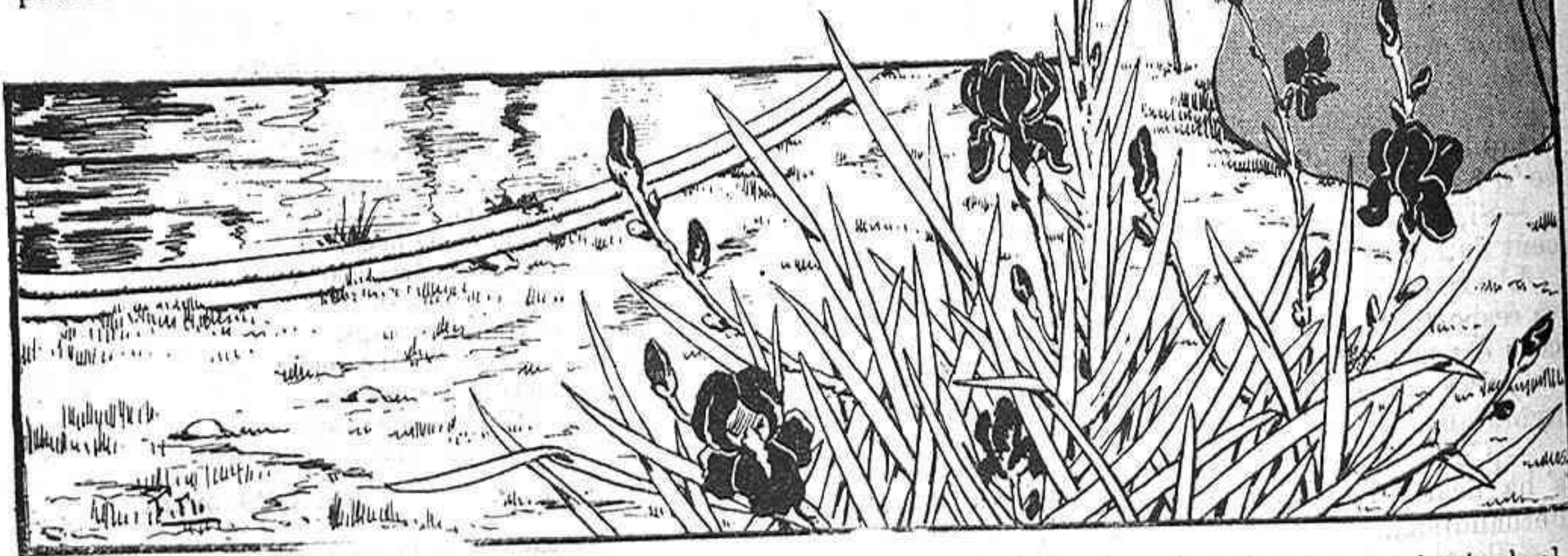
—La causa principal de la despoblació de las nacions, es.... la falta de sumissió á la religió católica....

¡Cataplúm!

Era impossible que donantse la conferencia en una iglesia no 's vingués á parar aquí.

Els xinos, que aumentan com formigas; la rassa germana, una de las mes fecundas que 's coneixen; el Japó, que no te res de católich.... tots aquests poden contestar á la estupenda afirmació del conferenciant de Santa Ana....

Pero no; no hi ha necessitat d' encarregar als altres lo que nosaltres podem fer molt bé.

—Vei'aquí que si aquests *parques y jardines son propiedad de todos los ciudadanos....* ara jo tinch el dret de cullir mitja dotzeneta de flors... ¡Perque jo també 'n soch de *ciudadana!*

¿Sab el conferenciant perque disminuïeix la població de moltes nacions?

No es per lo qu' ell diu, sino cabalment per tot lo contrari.

Es perque avuy, gracias á las influencias clericals, tothom se fa frare ó monja....

Y... *velay*... com diu que diuen á Valladolid.

MATIAS BONAFÉ.

TOT PER TÚ

Amor méu, videta méva,
aixuga prompte 'ls téus ulls
qu' en lloch de trista y febrós
alegre y ditxós 't vull,
y vina ab mí que 'ls méus brassos
sempre oberts están per tú.
Ja sabs que t' hi jurat sempre
que 'l méu amor era pur
y tan gran, qu' es molt difícil
que t' estimi tant ningú;
que hi fet per poder complaure't
més de lo que jo he pogut,
que he passat per tú mil penas,
que he suferit més de un disgust,
que he omplert jo las mévas galdas
de llágrimas com el puny
fentme aixó perdre 'l sossego
y acabarme la salut,
tant que fins me desespero
y voldria anarmen lluny
per no patir com pateixo
quan consolar-te no puch.
¿Qué vols donchs? ¿No t' estimava
ahir com t' estimo avuy?
¿Vols petons? Petons demana,
¿Vols carícias? Si per tú
soch capás jo de inventarne
per poderte donar gust.
¿Vols que al aucellet que canta
tanquí 'l bech deixantl'ho mut,
y que del mar tregui 'l aygua,
y que 'ls rius quedin aixuts,
y que s' obrin las montanyas,
y la flor perdi 'ls perfums,
y que al Sol y á las estrellas
els hi apagui jo la llum?
¿Vols qué al Cel, si es cert com diuen
que hi ha un lloch per cada hù,
te cedeixi 'l que 'm pertoca,
lo méu benestar futur
perque sigas més felissa
ab el téu y 'l méu tots junts?
Demana amor méu, demana,
que tot ho faré per tú,
demana tot lo que vulgas
que tot ho tindrás al punt,
demana tot... menos céntims
que aixó jo no puch ni vull
y si la dona ho sabia
potser me trauria 'ls ulls.

LLUIS C. CALICÓ.

LLIBRES

MISERICORDIA, de B. PÉREZ GALDÓS.—L' insigne novel·lista castellà acaba d' enriquir lo seu repertori de *novelas espanyolas contemporáneas*, ab un nou llibre, digne del seu talent.

Misericordia, que aquest es lo títol que ostenta, es l' obra de un pensador y de un escriptor de primera forsa. Per son assumptiu, per la originalíssima manera de desenvolupar-lo, per sa riquesa de fonda psicologia, lo Sr. Pérez Galdós que de un quant temps ensá segueix los rumbos del modernisme, demostra 'l domini que te de un género tan difícil y l' inmens talent ab que, mantenint sempre 'ls caràcters distintius de sa poderosa intel·ligencia, sab escalar las alturas de la celebritat, posantse al nivell dels primers novel·listas de

l' época moderna, sense distinció de païssos. L' autor de *Misericordia* es una gloria espanyola universalment reconeguda.

Obriu son últim llibre, y desde sas primeras páginas vos sentiréu atrets, sugestionats. L' autor vos condueix á las portas de una parroquia de Madrid entre la pobrissalla que demana almoyna. Allá trobaréu als infelissos, als miserables, als viciosos; allá descobriréu entre ells las gerarquias, que gerarquias hi ha també en lo regne de la miseria. Las rivalitats, las disputas, las envejas, las malediccions dels que pidolan apareixen descrites ab un relleu extraordinari, saturadas de aquell humorisme agre-dols, privilegi dels genis de las lletres y que 'l Sr. Galdós ha heretat directament del immortal Cervantes.

En aquest ambient de miserias pintorescas se desarrolla tota l' acció de la novela. Es la protagonista una tal Benina, criada vella, personificació del altruisme instintiu, mecánich y no per aixó menos heroich. ¡Quina creació més estupenda la de aquest personatge, providencia de una familia, que per efecte dels seus despilfarros y desordres ha vingut á menos y á la qual la Benina serveix ab l' abnegació de un gos, fins al extrém de anar ocultament á demanar caritat per mantenirla!

La Benina plena de defectes femenins, es l' àngel de la compassió y de la misericordia; y son altament interessants los apuros en que 's troba á cada instant pera donar esplay á sos instints caritatius y la promptitut ab que 'ls solventa. L' invenció que fa de un personatge que després resulta un ser real, destinat á tenir una intervenció directa en l' acció de l' obra; las sugestions del mendicant moro Almudena, que ab sas maravellosas supersticions orientals mitj tras-toca á la pobra vella; l' enamorament frenétich de aquest moro cego per una dona tan piadosa com ella, á la qual entreveu ab los ulls de l' ànima; las aventuras y desventuras de la familia Zapata, la que un día siguié tan felís, pera trobarse després tan pobre y abandonada de tots... ¡quánta materia novelable! y tota ella ¡que ben aprofitada!...

Tots los tipos apareixen plens de vida ab sas virtuts, ab sos vicis, ab sas preocupacions: lo novel·lista fa alguna cosa més que descriure'ls; els anima, 'ls fa moure y palpar, se beilugan en las páginas del llibre, tenen calor comunicatiu y ab ells vivim, y ab ells ens foném, desde 'l punt que 'ns fa trabar ab tots tan íntima coneixense.

No es possible olvidar may més una vegada coneguts, ni al parent avaro D. Carlos Moreno Trujillo, que envia per tot consol á sa arruinada parenta una agenda perque hi apunti sos gastos y sos ingressos; ni á la débil é imprevisora D.ª Francisca, ni á sa filla Obdulia, ilusa somia truytas, ni á son fill Antoni, que després de mil calaveradas se casa ab una costurera de geni viu y voluntat enérgica, la qual, en un instant se li posa las calsas y logra domarlo; ni al parent Puente, tipo graciosíssim del vell elegant y arruïnat que disfrassa sos anys ab tinturas y cosmétichs y sa miseria ab las més exageradas formas caballerescas... en una paraula: no hi ha personatge principal ó secundari que no 's quedi grabat en la memoria ab fondo relleu.

Ja aquest dó de crear tipos los mes variats, de un realisme pasmós per la seva exactitut, posantlos en joch ab una facilitat genial, ha sigut sempre una de las características del insigne novel·lista; pero dupto molt que cap de sas obras anteriors superi en aquest punt á *Misericordia*.

Aquesta novela además de sas admirables condicions de realitat externa, té un caudal de poesia y de misteri que l' envoltan com un efluvi emanat de una intel·ligencia superior sumament penetrant, y en aquest concepte 's distingeix no per lo que diu l' autor, sino per lo qu' en moltes ocasions fa pensar. Y consti que fa pensar sense necessitat de apellar á abstrusas elucubracions, sino en virtut de las lluytas anímicas dels personatges; dels contrastos espirituals y de certas extranyas coincidencias molt peregrinas que brollan de l' acció mateixa, de igual manera que brollan de la vida, fent creure á molts en l' existencia de un ocult sisé sentit.

No acabariam may si haguessim de buydar las extraordinarias impresions que 'ns ha produhit la lectura de *Misericordia*...

Unicament per terminar dirém que després de una lectura, ens ha deixat mes viu que avants de coneixerla, 'l desitj de saborejarla. ¡Quin goig ens espera al tornarla á llegir!...

RATA SABIA.

ARRIBADA D' EN POLAVIEJA

A BARCELONA

Impressions fotogràfiques

(PRESAS SOBRE L' AIGUA)

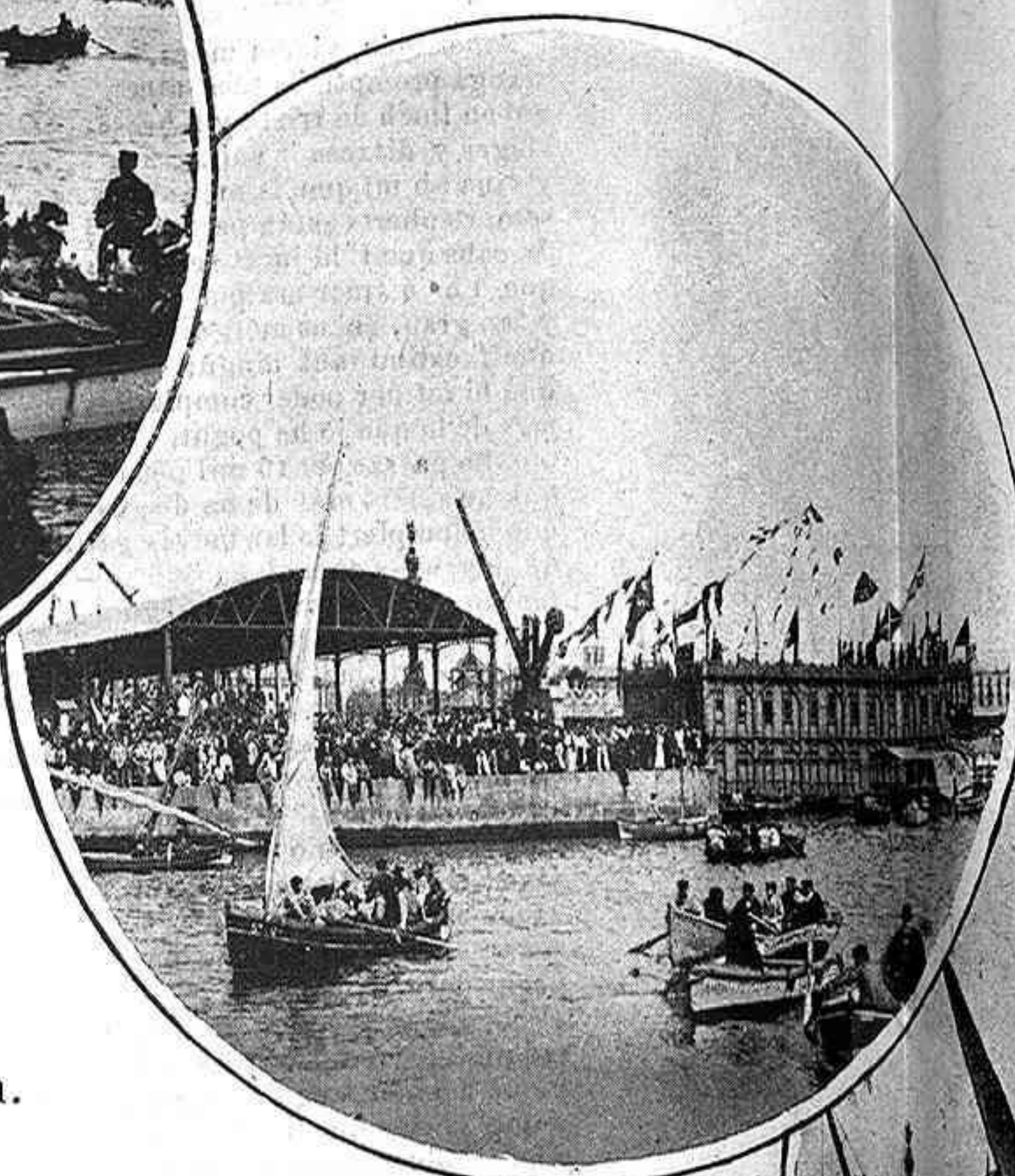
A TRAVÉS DEL PORT.

Llanxas seguint la fálua que porta a en Polavieja.

El moll de Barcelona.

La fálua de la Capitanía conduhint a terra al General.

ASPECTE DEL PORT.

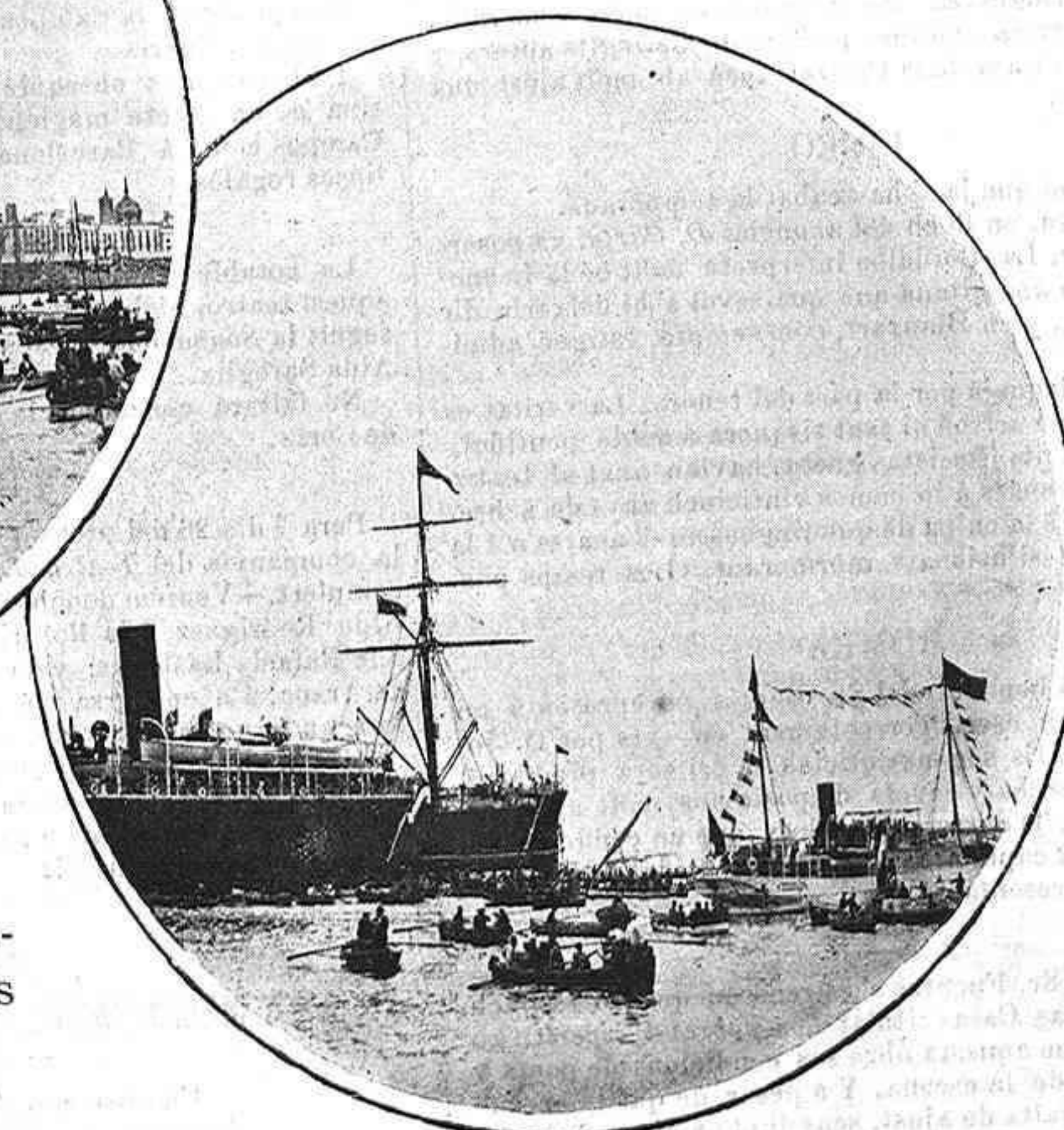
Los clubs de regatas empavessats.— Varias llanxas plenas de curiosos, y altres perteneixents als clubs, encaminantse al León XIII.

Lo vapor *Fernando Poo*, ahont van la Sra. Polavieja y comissions oficials, atracant al costat del León XIII.

Inst. RUS, colaborador artístich de LA ESQUELLA.

ELS HÉROES ANÓNIMS

Los vaporets *golondrinas* desembarcant els ferits que ha portat de Manila el León XIII.

ÍNTIMA

Agafadets de mans tots dos estavam
mirantnos ab amor;
abstrets y tan callats, que jo sentia
los esbats del teu cor.
Misteriosa claró 'ns embolcallava
d' un llum prompte á finir,
y ta mare allí aprop pesava figas
comensant á roncar.
Si calladas estavan nostras bocas
no ho estavan pas nó,
las nostras mans, que 's deyan amoretas
parlantse ab efusió.
y ton caparronet tant atansavas,
que 'ls téus sedosos rulls
mon rostre acariciavan, y 'm cegava
lo viu brill de tos ulls.
Aixís, tan apropet de mí tenia
ta boca de pinyó,
que timit, febrosench, vaig demanarte
que 'm fessis un petó...
Ab sorpresa 'm mirares, é indignada
vas dirme:—No 's comprén
que tú un petó 'm demanis, quan tal cosa
¡may se demana.... 's pren!—

RAMONET R.

PRINCIPAL

La funció en honor del malhaurat Feliu y Codina s' hauria pogut veure mes concorreguda en atenció no sols al bon recort del il·lustre escriptor, sino també al objecte benèfic de la mateixa. Las obras del difunt: *Lo más perdit* y *A ca la sonámbula* tingueren una interpretació molt esmerada. Se llegiren ademés sentidas poesias de distingits autors, y la banda de la Casa de la Caritat tocá ab molt ajust una Marxa fúnebre.

LICEO

Y vels'hi aquí que ja s' ha acabat la temporada. A última hora, en lloch del anunciat *D. Carlo*, va posarse *Il Trovatore*. La Bordalba interpretá molt bé la Leonora; la Parsi feu una gitana que qualsevol s' hi deixaria dir la bonaventura, y en Blanxart, com sempre, estigué admirable. L' execució flaquejá per la part del tenor... La veritat es que 'l Sr. Duc no arribá ni tant sisquera á noble pontifici. Y aixó que molts liceístas guetos havían anat al teatro ab l' il·lusió de treures á lo menos vinticinch anys de sobre. Lo Sr. Duc ne té la culpa de que tinguessin d' anarse'n á la nona tristos y desilusionats, murmurant: «Los temps passats no tornan.»

ROMEA

En la funció á benefici del Sr Borrás se representá un quadro dramátich escrit correctament en vers per D. Joseph Pau Rivas. Es segons noticias la primera producció que dona á la escena y revela disposicions molt apreciables. Representa 'ls darrers moments que un condemnat á mort passa en la capella. L' autor sigué cridat á la escena al final de la representació.

A benefici del Sr. Fuentes s' estrená un quadro idiliach del Sr Soler de las Casas titulat *Los pobres d' esperit*. Lo Sr. Soler revela en aquesta obra sas condicions de poeta y son coneixement de la escena. Y á pesar de que la execució adolesqué de falta de ajust, sens duple á causa de haver tingut l' obra pochs ensaigs, sigué aquesta extraordinaria-ment aplaudida y cridat son autor al palco escénich.

TIVOLI

Las funcions de Circo-equestre que 's donan en aquest lo-

cal se venhen extraordinariment concorregudas. Veritat es que resultan variadas y entretingudas.

Lo personal, ja molt numerós, s' ha aumentat aquest días ab la nomenada *Brasilien Troupe*, composta de alguns artistes qu' executan atrevits jochs icaris ab molt aplom y seguretat. Es de lo millor que dintre de son género s' acostuma á veure en los Circos

NOVEDATS

Forsosament hem de reservar per la próxima semana 'l donar compte del estreno de l' ópera *Artús* del mestre Amadeo Vives, que tingué efecte la nit del dimecres, puig ens falta temps per ferho cumplidament.

CATALUNYA

Ja tením la primera part de *El baile de Luis Alonso*, y consti que las primeras parts de una obra poden escriure's molts anys després de haverse representat ab gran éxit las segonas. En vista d' aixó, aixís com avuy ens presentan pel procediment retrospectiu *La boda de Luis Alonso*, no tindria rés d' extrany que anéssim veyent *La juventud de Luis Alonso*, *La infancia de Luis Alonso* y hasta *El nacimiento y bautizo de Luis Alonso*, cosa molt factible, per quant es de creure que *Luis Alonso* sortiria ballant del ventre de la seva mare.

Los padrins del mestre de ball gaditá son dos compatri-cis que saben ahont tenen la ma dreta: en Javier de Burgos y en Geroni Giménez. La garbosa ploma del primer ha trassat una serie de quadros de molt bon efecte y un bellu-gueig de tipus molt graciosos y castissos. Pocas complicacions en l' argument, escassas sorpresas, pero en cambi molt color, molta vida y molta sandunga.

¿Y qué dirém de la música? Lo mestre Giménez domina per complert los ayres populars, te un acert extraordinari en aplicarlos á las situacions de la obra que ho requereixen y sab realzarlos ab una instrumentació brillant, briosa, plena d' accents embriagadors.

L' éxit de *La boda de Luis Alonso* ha sigut franch y complert. A ell ha contribuít la companyia ab sa felís interpretació, distingintse de una manera especial la Sra. Campos y 'l Sr. Pinedo, no menos que la empresa per lo bé que ha posat l' obra, confiant al Sr Urgellés la pintura de un bonich teló.

**

Lo benefici de la Campos atragué al teatro una concurrencia extraordinaria.

La beneficiada obsequiá al públich ab una dansa serpentina de un efecte màgich, y 'ls molts admiradors que la Campos conta á Barcelona li ompliren lo camerino de valiosos regalos.

GRAN-VIA

La notable companyia Giovanini ha prés possessió de aquest teatro, debutant ab *El vice-ammiraglio*, al qual ha seguit la *Sonámbula* desempenyada per l' aplaudida tiple Aida Saroglia.

No faltarà concurrencia al económic teatro del carrer de Corts.

LIRICH

Pera 'l día 26 del present mes está anunciat lo debut de la companyia del *Teatro Lara* de Madrit. Lo personal ve complert.—Veurém donchs á la Balbina Valverde, á la Matilde Rodriguez, á la Rosario Pino, á la Emilia Navillard, á la Rafaela Lasheras: veurém á n' en Rabio, á n' en Ruiz de Arana, á n' en Larra y á n' en Santiago... á tots los actors, en fi, que tan alt han posat lo nom del Teatro Lara.

Cantan ab un gran repertori de obras cómicas, molts de las quals no han sigut encare representadas á Barcelona.

Per lo que puga convenirlos, els diré que s' ha obert una abono á 50 funcions de nit.

N. N. N.

A LA MEMORIA DE 'N FELIU CODINA (*)

Un altre cop s' endola
la catalana escena
per' un dels més il·lustres autors que l' han honrat;
y per los espays vola

(*) Llegida en la funció de Romea dedicada á sa memoria.

REFORMAS AGREGACIONISTAS

Ara tindrém burots de caballería.

de la regió serena
del temple de la gloria son nom dignificat.

¡Joseph Feliu Codina!
Lo fill de Catalunya
que en mitj las melangias del nostre anyorament;
al esmentar la ruina
de nostre terra, empunya
la ploma en lloch de l' arma, y ab geni 'l més potent
logra, no ab crit de guerra,
sino ab brillanta musa,
del Pirineu á Cádiz, d' Orient fins al mar gran,
l' aplauso de la terra
que diuhen que 'ns refusa
los que mirant enrera ab lo Progrés no van.

Mirau! Seguiu l' exemple
que 'ns deixa 'l germá nostre
que avuy plorém! Seguímlu y á son hermós recort
portém al gloriós temple,
ab llágrimas al rostre
corona que eternisi son nom, si 'l cos ha mort.

Allí, al peu de la fosa,
mirant las negras ombas,
Castella y Catalunya plorant hi trobarém;
y ab la tristó amorosa
de las eternas sombras,
com dolsament s' abrassan las duas mirarém.

Ell era ben fill nostre
y es just se 'l idolatria;
més sentne tots los homens sols una germandat
qui te lo cel per sostre
y tot lo mon per patria
no ha de partir en rassas may á la humanitat.

Per 'xó Feliu Codina
ab sa inspiració bella
objecte á tota Espanya feya del seu amor:
y sa expressió genuina
quán t' admirá Castella
sentia Catalunya gojosa en mitj del cor.

L' escena catalana
de dol va avuy cuberta:
la escena castellana també 's cubreix de dol.
Si sa despulla humana
la fosa reb, deserta,
son nom fa etern la Espanya hont may se pon lo sol:
¡Tots ploran sa memoria!
Lo plor que 'l rostre amara
fará las flors eternas que voltan lo seu nom,
de Catalunya gloria;
puig ho es per una mare
l' haver donat la vida á un fill que vol tothom!

SIMÓN ALSINA Y CLOS.

La reproducció de la Puerta de Alcalá alsada davant del desembarcader de la Pau, en obsequi del general Polavieja ha sigut una idea desdixadíssima.

Lo monument original, artísticament considerat es una obra vulgar, adotzenada, deguda á un enginyer militar; pero á un enginyer sense enginy, ni imaginació, com ho revelan la pobresa de las líneas y la falta de proporcions de la massa. Aquells dos portalets quadrangulars dels extrems semblan dos forats que s'han de passar acotant lo cap, y encare millor á quatre grapas. ¡Vaya una manera mes triunfal de atravessar aquellas portas! L'italiá Sabatini devia destinarlas als lacayos del rey Carlos III.

Baix lo punt de vista històrich, la Puerta de Alcalá no commemora cap fet, ni cap gloria nacional.

Sigué erigida en honor de un rey quan encare vivia, sense més ni mes, y sols perque era rey. Per lo tant, lo únich que representa es un acte de adulació y cortesanía.

L'Ajuntament de Madrid, al veure que las obras quedavan empanatnegadas, acordá invertirhi dos milions de rals, hipotecant al efecte l'arbitre de tabernas. Bé, pot dirse, per consegüent, que 'l consúm de ví te molt que veure ab la terminació del monument. A dreta lley haurían hagut de convertirlo en un gran fiato monumental.

Y aixís, tal vegada hauría deixat de servir d'orinador públich fins al any 69, en que l'Ajuntament de Madrid va pendre la resolució de restaurarlo.

De totas maneres, consti qu'en aquell arch de triúno, tres generacions de madrilenys li han fet pipí.

***

La desdixada reproducció 'l día de l'arribada del general encare no estava llesta.

Pochs moments avants de la recepció 's retiravan las brigadas de operaris que havían treballat nit y día, sense deixar acabada la seva obra.

—Fora minyons: un altre día ho terminarem—degué dir lo director de la construcció.

¿Y qué farán quan l'arch sigui acabat? ¿Enviarán á buscar á n'en Polavieja, fentlo venir de Madrid expressament perque 'l passi?

¡Vaya una broma!

***

De tot lo que falta á l'arch, per lo que á nosaltres toca ja 'ls ne fem franchs als que tingueren l'idea d'erigirlo. Crech que Barcelona tindrà per ells lo mateix desprendiment.

Lo que convé no es acabar-lo, sino desfer-lo. Treure á tota pressa aquell antipátich envolúm que priva la vista del Port, sempre mes agradable y grandiosa

que aquell conjunt de fustas, canyas y arpillera mal enguixada.

¡Fora tot!

¿No 's proposavan al erigirlo fer un paper ridícul? Donchs ja l'han fet. ¿Qué mes volen?

L'amich Sol y Ortega ha procedit com un home, renunciant al càrrech de regidor.

L'acta de aquest Sol no havia sortit de Orient, de allà hont brilla l'aurora del sufragi universal, sino de Ponent, de allà ahont se conjuminan las tenebrosas cábalas del caciquisme.

Per lo tant, ja ho sab l'amo de l'auca: si vol regidors dócils que se 'ls tregui de... las pantorrillas.

***

A pesar de tot no falta á la Casa Gran qui 's mostra molt satisfet per la renuncia del digne regidor republicá.

Y fins contan que diu:

—Millor que no vinga 'l sol. Aixís podrém treballar á la sombra.

A la serie de boleyas que la senmana passada varem repartir generosament á les *tayfes catalanistes* la *Patúm* no ha tingut per convenient contestarhi com molts esperavan, ella sabrá perquè.

Lo únich que ha dit es qu'está trencada, y que per aixó avants de posarse á llegir LA ESQUELLA s'ha d'extrener bé 'l braguer.

Sense presumir d'ortopedistas, en la present ocasió 'ns felicitém de haverli sapigut ficar la trencadura á dintre.

En una de sas últimas sessions del Ajuntament va pendres l'acort de construhir per 850 pessetas una xameya pera la cuyna económica del Assilo municipal del Parch.

¿Cent setanta duros per una trista xameya?... ¿Que 'ls ne sembla?

¿Se tracta de una cuyna económica ó de una cuyna mal-gastadora?

Llegeixin y aguántinse bé: no fos cas que cayguessin d'espátillas:

«Naverito corinto y oro
marcha hacia el toro.»

Aquests dos versos, de la cullita del *Noticiero Universal*, figuran en la revista de la corrida de toros del diumenje.

¡Quína llástima qu'en Naverito, qu'entre paréntesis no sabia que fers de la muleta ni de l'espasa, no s'hagués decidit á disparar al toro un redolí per l'istill!...

Si ho fa, 'l deixa mort de repent!

HIGIENE MUNICIPAL

*Estos, Fabio ¡ay dolor! que ves ahora
carros de suciedad ahont tot penja,
son els flamants vehículs que serveixen
per transportar la carn que 'l públich menja...*

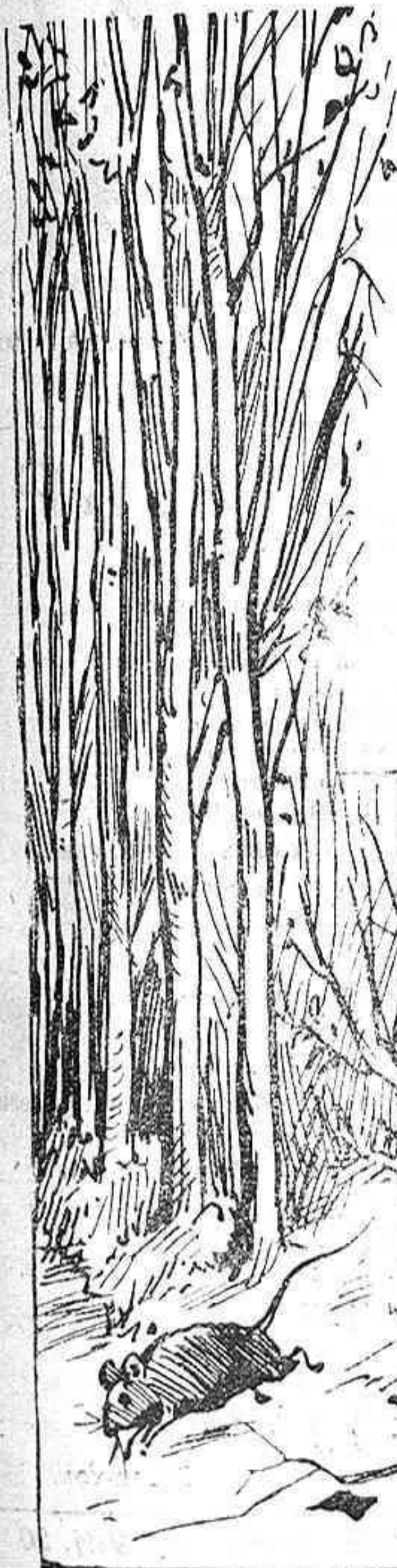
La premsa de París posa en evidència la conducta de alguns gomosos, que trobant-se en lo Bazar de la Caritat al ocorre l' incendi, van obrir-se pas entre las consternadas senyoras, atropellantlas á bastonadas y á cops de puny.

Aixís procedeix l' aristocràcia de la sanch y del diner, en un moment de apuro, perque cal tenir en compte que 'ls que preñan part en la festa, eran tots aristócratas.... y catòlics fins al moll dels ossos.

¡Vaya una manera de practicar la caritat!

A tots los amichs y lectors de LA ESQUELLA, que tant s' han interessat per las campanyas periodísticas entauladas contra l' etern plagiari, tinch lo gust de participarlos que demá dissapte 's dona al Teatro Principal la funció organizada per la Comissió de Escriptors y Artistas, al objecte de socorre á la familia del Sr. Ximeno Planas, condemnat á desterro en virtut de la sentència á que doná lloch la causa coneguda per *La Suripanta*.

EL PARCH DE BARCELONA

Programa de la funció: Las obras catalanas *Tants caps tants barrets* del Sr. Vidal Valenciano y *Cura de moro* de 'n Frederich Soler, y además concert per la banda de la Casa de Caritat.

Creym que 'l digne redactor del *Teatro regional* trobará en aquest acte una demostració eloqüent de las grans simpatías que ha sabut captarse ab lo séu valor y ab la seva desgracia.

Lo públich que va batejar ab lo nom de Castell dels tres dragóns al Café res-

taurant del Parch y ab lo nom de Gurugú la montanya artificial immediata al Museo de reproduccions, ha batejat també ab la mateixa bona sombra al arch adefessi de la Plassa de la Pau.

¡May dirían com ne diu?

L' estació de Cornellá!

L' Arrendataria de tabacos acaba de firmar una escriptura ab l' Alcalde de Málaga, en representació del Ajuntament, al objecte d' establir en aquella capital una fàbrica de tabacos.

La de Málaga será la tercera ó la quarta de las que funcionan á Andalucía.

En cambi en tot lo territori de Catalunya no se 'n conta ni una, ab tot y ser la nostra regió la mes fumadora d' Espanya.

Molt tenim que agrahir á l' Arrendataria aquesta mostra de consideració. Als catalans ens deixa ser envenenats; pero envenenadors.... de cap manera!

A Decatur (Estats Units) un fulano d' origen alemany, nomenat Sether, acaba de morir després de haver dejunat en absolut per espay de 243 días.

Vels'hi aquí un ser humá digne rival del famós burro de la fábula, que quan comensava á acostumar-se á no menjar, se va morir de fam.

Diu un periódich que l' emperador de Alemania, s' ha posat á autor dramátich, escrivint un drama titulat *El Burgrave*.

Ell si que te ben segur l' éxit. Bastará que fassa anar al teatro 'l real cos d' alabarderos.... ¡Figúrinse quins aplausos mes estrepitosos!...

¡Y ay del infelís que xiuli!

Las xiuladas als reys se pagan caras.

***

Pero ja que 'ls emperadors se posan á autors dra-

—Senyor Oliva, ja que 'ls hi té fets, cuydi millor aquests jardins, ó déixiu corre,

CONSELL DE FAMILIA

—Y bé ¿qué determinas, Miqueló, per aquest istiu? Perque ara no podrém pas dir que aném á la torre, desde 'l moment que ab aixó de l' agregació tot queda á dins de ciutat...

mátichs, no estaria mal que 'ls autors dramátichs vegessin de pendre la revenja.

¿Preguntan de quína manera?

Molt senzill: posantse á emperadors!

En una tertulia, una senyora defensa la teoria, que moltes vegades resulta certa, de que las personas de condicions diametralment oposadas son las que constituheixen millors matrimonis.

—Es molta veritat—diu un senyor.

—¿Vosté ho creu aixís?—li pregunta la senyora.

—Qué si ho crech?... Tant, que estich disposat á demostrarho prácticament. Vell, lleig y pobre soch com veuhen y saben.... Donchs bé, búsqinme una noya jova, hermosa y rica, y ja veurán quin matrimoni mes felís!....

SOLUCIONS

A L' INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA.—*Car-do-ni na.*
- 2.ª ID. 2.ª—*Car-bas-sa.*
- 3.ª ANAGRAMA.—*Mare—Amer—Mera.*
- 4.ª TRENCA-CLOSCAS.—*La romeria de Recasens.*
- 5.ª ROMBO.

C
C A P
C A M A S
C A M A R O T
P A R E T
S O T
T

- 6.ª BALDUFÀ NUMÉRICA.—*Bartomeu.*
- 7.ª GEROGLÍFICH.—*Lo contrabaix té tres cordas.*

TRENCA-CAPS

XARADA

Lector: no donant un *prima*
may de cap puesto 't mourás;
ni escriurás en lloch «Quiteria»
sens la *segona* posar.

No entonarás cap escala
sens l' *invers-tres* entonar;
ni veurás cap calendari
en qu' hi falti sant *Total*.

NET DELS ALMOGÁVERS.

TRENCA-CLOSCAS

L. SABATÉ Y ALADERN

Combinar ab aquestas lletres de manera que 'n resulti
l títul d' un drama catalá.

MAMSELLE PIPÍ.

GEROGLÍFICH

::

MEE

P R : O O O +

: } } }

ROSSINYOL.

Antoni Lopez, editor, Rambla del Mitj, 20

A. López Robert, impresor, Asalto, 63.—Barcelona.

ANTONI LOPEZ, Editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona, Correu: Apartat número 2.

10.º
cuaderno

«LA ESQUELLA DE LA TORRATXA»

BARCELONA A LA VISTA

ALBUM DE FOTOGRAFÍAS ABSOLUTAMENTE INÉDITAS

10.º cuaderno

Acaba de ponerse á la venta

Es el album más popular de cuantos se publican en España.

FOTOGRAFÍAS DE F. RUS.—GRABADOS DE P. BONET.—IMPRESIÓN
A. LÓPEZ ROBERT.—PAPEL MATE DE LA VIZCAINA.

30
céntimos
Provincias: 35

Ha salido el cuaderno

10.º

30
céntimos
Provincias: 35

OBRAS ACABADAS DE PUBLICAR

Acaba de salir obra del eminente novelista
B. PÉREZ GALDÓS

MISERICORDIA

Un tomo 8.º Ptas. 3.

NUEVA OBRA

DE
LUIS TABOADA

TIPOS CÓMICOS

Un tomo 8.º ilustrado Ptas. 3'50.

NUEVA

EL TESORO DE GASTÓN

por **EMILIA PARDO BAZÁN**

EDICIÓN ILUSTRADA.

Un tomo 8.º Ptas. 2'50.

LUCHA EXTRAÑA

por **Luis López-Ballesteros**
Un tomo 8.º Ptas. 3.

LA TIERRA REDENTORA

por **A. Pérez Nieva**
Un tomo 16.º Ptas. 2'50

AMIGOS Y MAESTROS

por **POMPEYO GENER**

Un tomo 8.º Ptas. 4.

ALFONSO DAUDET

SATO

4.ª edición.

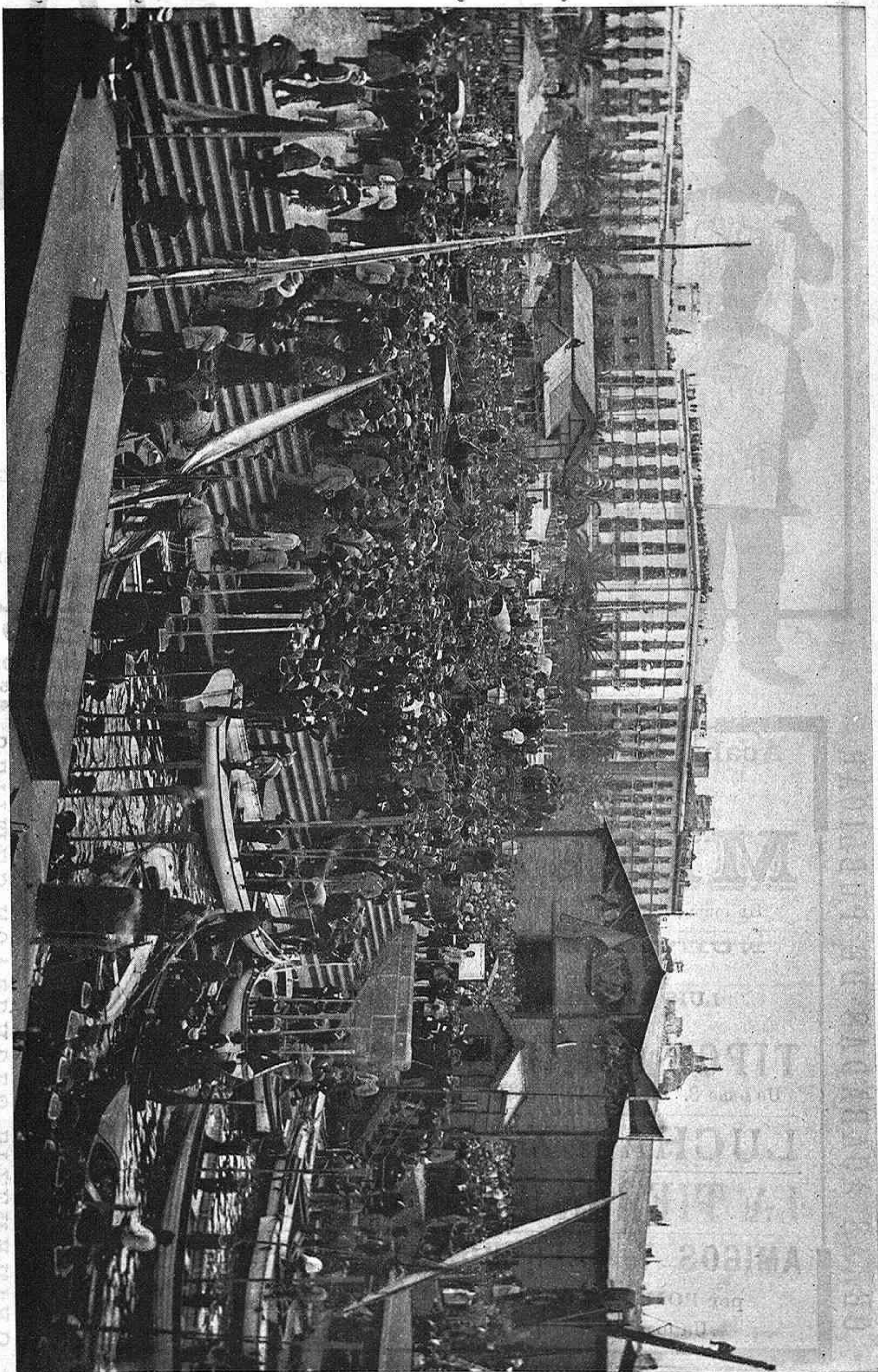
Ptas. 3'50

ÚLTIMAS NOVEDADES LITERARIAS

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l'import en libransas del Giro Mútno, ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravíos, no remetent además 1 ral pel certificat. Als corresponsals de la casa, se 'ls otorgan rebaixas.

ARRIBADA D' EN POLAVIEJA

Desembarch del general en las escalas de la Pau.

Int. RUS, col·laborador artístic de LA ESQUELLA.